

22 (1174)-сон 4 июнь 2014 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Жамият

ЖЎРОВОЗ ЖУФТЛИК

**ҚАНДЛИ ДИАБЕТГА
ЧАЛИНМАСЛИК
МУМКИН**

ТИЛ БИЛГАНГА...

ҚАДР-ҚИММАТИМ, ТАЯНЧИМ ВА ИФТИХОРИМСАН, МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН!

Муҳаммадкарим ШОМУРОДОВ
сурат-лавҳаси.

Келажак ворислари катта ҳаёт остонасида!

“Оила ва жамият”

газетасини ўз оиласининг яна бир ҳақиқий аъзоси сифатида қадрлаб, биз билан ҳамфикр, ҳаммаслак бўлиб келаятган муҳтарам муштарийлар!
Унутманг, севимли газетангизга йил бўйи обуна бўлишингиз мумкин.

Индекс — 176

ҲИКМАТ

Ўз аҳлингизни қадрланг.
Зеро, улар учар қанотингиз,
ўрнашган пойдеворингиз ва тутар қўлингиздир.
Али ибн Абу Толиб.

“Баркамол авлод – 2014”

БАРКАМОЛЛИК БАЙРАМИ

Наманган шахрида чин маънода ёшлик, камолот ва спорт байрамига айланган ўрта махсус, касб-хунар таълими тизими ўқувчиларининг “Баркамол авлод – 2014” спорт мусобақаларининг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтди.

Ёш спортчи ва санъаткорлар ижросидаги вокал-хореографик композиция билан “Баркамол авлод – 2014” спорт мусобақаларининг тантанали ёпилиш маросимида йигирма мингдан зиёд томошабин олқишлари остида майдонга мусобақа иштирокчилари – Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳри терма жамоалари кириб келди.

Мусобақада энг кўп медаль жамғариб, фахрли биринчи ўринни эгаллаган Тошкент шаҳри жамоаси энг қадрли ва юксак соҳрин – Ўзбекистон Республикаси Президенти Илҳом Каримовнинг “Баркамол авлод – 2014” спорт ўйинлари қатнашчиларига йўллаган табригининг асл нусхаси ҳамда Президент совғаси – “Дамас” автомобили билан тақдирланди.

Умумжамоа ҳисобида иккинчи ўринни эгаллаган Наманган ва учинчи поғонадан жой олган Самарканд вилоятлари жамоаларига Президент совғаси – “Дамас”

автомобиллари топширилди.

Спортнинг 16 тури бўйича кечган мurosасиз беллашувларда 996 нафар йигит-қизлар фаол қатнашди. Айтиш мумкинки, барча бахслар ҳақиқий рақобат руҳида ўтди. Кучли ва чаққон спортчилар жами 652 олтин, кумуш ва бронза медаль учун бахслашишди.

Ушбу мусобақалар Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизнинг барча ҳудудларида спортга алоҳида эътибор қаратилаётганлигини яна бир қарра исботлади. Энг муҳим жиҳати, “Баркамол авлод – 2014” спорт ўйинлари ёш авлоднинг барча соҳалар, жумладан, спортда ҳам ўз истеъдодини кенг намоён этиши учун яратилаётган улкан имкониятлар мевасидир.

Президентимизнинг 2014 йил 6 февралдаги “Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори бу борадаги хайрли ишларни янги

босқичга кўтаришда ўзига хос аҳамиятга эга бўлганини ушбу баркамоллик байрами яна бир қарра исботлади.

...Стадион узра майин мусиқа садолари остида “Баркамол авлод – 2014” спорт ўйинларининг байроғи туширилди. Уни наманганлик ёш спортчилар академик лицей ва касб-хунар коллежи ўқувчиларининг навбатдаги финал мусобақасига мезбонлик қиладиган Жиззах вилояти вакиллари топширди.

Байрамона безатилган “Навбахор” стадионида “Баркамол авлод – 2014” ўйинларининг ёпилиш маросими спортчиларнинг кўргазмали чиқишлари ва санъаткорларнинг катта концерти билан якунланди.

“Баркамол авлод – 2014” спорт ўйинларининг ёпилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев иштирок этди.

Ўз мухбиримиз.

ШУКУХ

Кечагина ўзининг табаррук 81 ёшини оила аъзолари, дўсту қадрдонлари даврасида нишонлаган Азиз ота Алимов кўп йиллар Оқўрғон туман телефон алоқа тармоғида ҳалол хизмат қилди. Оддий муҳандисликдан раҳбарликкача бўлган ҳаёт йўлини босиб ўтган фидойи инсон қўлидан келгунича элдошларига эзгулик улашди. Шу боис ҳам ҳозиргача кўча-кўйда кўрганлар у кишини чин дилдан алқаб юришади.

— Тараққиётни қаранг, бугун етти ёшли болакайдан тортиб, юз ёшли отахоннинг

қўлидаям телефон бор, дунёнинг исталган нуқтаси билан симсиз-симёғочсиз бемалол гаплашиб ётибди, — дейди Азиз бобо мамнулик билан. — Бизларни тушимизга ҳам кирмаганди алоқа тармоғи бу даражада ривожланиб кетди деб. Невара-чевараларимнинг компьютер ва телефонларда мохирлик билан ишлаётганини кўриб хайратда қолам. Буларнинг ҳаммаси мустақиллик берган имкониятлар-да.

Оллоҳга минг қатла шукр, раҳматли аёлим Шарифахон билан олти фарзандни оқ ювиб, оқ тараб вояга етказдик, ўқитдик, уйлантириб, узатдик. Ҳаммасининг ортидан бугун раҳмату миннатдорчилик сўзларини эшитяпмиз. Демак, меҳнатимиз зое кетмабди. Ота-она учун бундан ортиқроқ бахт бормикан?

Ҳамид МУСҚОВ,
журналист.

БОЛАЛАРГА ҚУВОНЧ УЛАШИЛДИ

Пойтахтимизнинг Юнусобод тумани, 4-дахасида жойлашган 1-уйда яшовчи фуқаролар 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни байрамини ўзгача руҳда қутиб олишди. “Камрон коммунал” ширкат хўжалиги раиси Ризо Бекиров ташаббуси билан уюштирилган “Буюк юртининг азиз фарзандлари” шиори остидаги ҳар маданий-маърифий тадбир йиғилганларга хуш байфиат бахш этди.

— Бу гўшада 367 та хонадон истиқомат қилади, — дейди мазкур ширкат хўжалиги ижрочи раҳбари Гулчехра Ҳамидуллаева. — Ҳаммамиз бир оиладек бўлиб кетганмиз. Пиру бадавлат фахрийларимиз Шо-юсуп ота ҳамда Дилором ая Шониятовалар ўз маслаҳатлари билан ҳар бир ишимизда бош-қош бўлишмоқда. Зулфия Расулова, Светлана Рижова, Жения Угай ҳамда Абдулхай ака Ҳақназаров каби йўлакбошилар ҳамжихатликда иш

олиб боришмоқда. Айниқса, Наврўз айёмида сумалак сайли, Рамазон ва Қурбон ҳайити каби байрам, тўй-тантаналарда меҳр-оқибат туйғуси янада кучаяди. Қариндошлар, ёши улуг кексалар, ёрдамга муҳтож беморлар ҳолидан хабар оламиз.

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига бағишлаб ўтказилган байрам тадбири эрта тонгдан бошланиб кетди. Барча хонадон эгалари ўз йўлакларини безатиш билан банд. 199-хонадонда истиқомат қилувчи, 302-

умумий ўрта таълим мактабининг 4-синф ўқувчиси Лобар Бобоева ҳамда 224-хонадонда яшовчи 260-мактабининг 7-синф ўқувчиси Ирина Угайнинг расмлар кўргазмаси кўпчиликлда катта таассурот қолдирди. Бу иккала қизимиз ҳам тасвирий санъат йўналиши бўйича бир қанча танловларда голибликни қўлга киритишган. Болалар ўртасидаги спорт мусобақалари, рус ва инглиз тилларида ўтказилаётган интеллектуал беллашувлар ҳамда концерт дастурлари тадбир иштирокчиларини бефарқ қолдирмади.

Байрам якунида голибларга “Камрон коммунал” ширкат хўжалиги томонидан қимматбаҳо эсдалик совғалари тақдим этилди.

Барно МИРОДИЛ қизи,
“Оила ва жамият” мухбири.

КИНОТЕАТР ИШГА ТУШДИ

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни арафасида Оқўрғон туман марказида 200 ўринли “Истиқлол” кинотеатри ишга туширилди. Тадбиркор Гулшода Нишонованинг саъй-ҳаракати туфайли анча йиллардан бери фойдаланилмай турган бино у раҳбарлик қилаётган “Оқўрғон кино Истиқлол” хусусий корхонаси томонидан қайта реконструкция қилинди. Янги кинотеатрда барча ёшдаги аҳоли қатламларига мўлжалланган фильмлар, болалар учун мультфильмлар намойиш этилмоқда. Айни кунларда ўқувчиларнинг мароқли дам олишлари учун 8 та мактаб билан шартнома ҳам имзоланиб, ёш томошабинларга белгиланган кунларда хизмат кўрсатилмоқда.

— Биз тумандаги 6-умумтаълим мактабидан кел-

дик, — дейди ўқитувчи Моҳира Каримова. — Ўқувчиларимиз доим пойтахт кинотеатрлари ҳақида ҳавас билан гапиришарди. Туманимизда ҳам бу каби дам олиш масканларининг сони ортаётгани бизларни қувонтирмоқда.

Ушбу маданий дам олиш масканида сеанс вақтигача аргимчоқ, учини мосламаларида болалар яйраб ўйнашлари ҳам мумкин. Кинотеатр қошида ошхона, салқин ичимликлар билан савдо қилувчи шохобча ҳам хизмат кўрсатаёпти. Яна бир жиҳати, мазкур кинотеатрда 6 нафар киши доимий, 6 киши мавсумий иш билан таъминланди.

Нигора ЎРОЛОВА,
“Оила ва жамият” мухбири.

“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди ташаббуси билан

ГОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Бадий академияси ҳамкорлигида ҳар йили 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан ўтказиладиган “Ер қуррасида тинчлик!” расмлар кўрик-танловининг навбатдаги голиблари аниқланди.

Танлов икки босқичда ўтказилди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчилари ҳамда мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари иштирокида апрель-май ойларида бўлиб ўтган биринчи босқич якунларига кўра, ҳайъат аъзолари томонидан юздан ортиқ расмлар саралаб олинди. 30 май кунини Тошкент фотосуратлар уйида 9 нафар голиб ҳамда 6 та номинация бўйича энг яхши расм муаллифлари эълон қилинди.

— “Ер қуррасида тинчлик!” кўрик-танлови иқтидорли болаларнинг ижод намуналарини намойиш этишлари учун жуда яхши имконият бўлмоқда, — дейди Жиззах шаҳар 4-сонли санъат мактаби ўқитувчиси Ҳафиза Наврўзова. — Бугун мазкур кўрик-танловнинг I даражали дипломи билан тақдирланган 29-сонли Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси Муҳаммад Норматов мактабимизнинг 6-синфиди ўқийди. Унинг расмларида меҳр-оқибат, она-Ватан ва табиатга муҳаббат туйғулари акс этиб турибди. Айниқса, “Ягонасан Ватаним”, “Болалик”, “Япроқ”, “Меҳр тафти” номли митти асарлари мутахассислар томонидан юксак баҳоланди.

Тадбирда “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди Бошқаруви раиси Светлана Инамова иштирок этди.

Ўз мухбиримиз.

Оиланинг муқаддас тушунча эканлиги оддий ҳақиқат. Бу қўрғонда умргузаронлик қилаётган нуронийлар, ота-она ва фарзандлар тақдирини ҳар доим жиддий масала сифатида кўпчиликини қизиқтириб келган. Шу маънода биз бугун мулоҳаза юритаётган мавзунинг бевосита қизлар тарбиясига бағишлангани ҳам бежиз эмас. Чунки, кейинги пайтларда турли оммавий ахборот воситаларида айнан балоғат ёшидаги қизларнинг, аввало ўз оиласида, жамоатчилик ўртасида, қолаверса, таҳсил олаётган таълим даргоҳларида тугган ўрни, одоб-ахлоқи ҳусусида баҳс-талаш фикрлар билдирилмоқда. Айниқса, "оммавий маданият" ниқоби остида яширинган маънавий ҳуружлар уларнинг ташқи ва ички дунёсига салбий таъсир кўрсатаётгани ташвишлидир.

Хўш, балоғат ёшига етган қизлар тарбиясида қайси жиҳатларга кўпроқ аҳамият бериш зарур? Бу жараёнда ота-она, маҳалла-қўй ҳамда ўқув юрталарининг ўрни қандай бўлиши керак?

ҚИЗИ БОРНИНГ...

Одина ОТАЖОНОВА,
психология фанлари номзоди,
доцент:

— Назаримда, бугун оналаримизнинг кўпчилиги қизларини чиройли кийинтириш, атрофдагиларга кўз-кўзлашга ҳавасманд бўлиб, уларнинг маънавий гўзаллиги, ибодат ҳақида камроқ қайғураётганга ўхшайди. Қиз бола ҳар бир ишда онасидан андаза олишини унутмаслигимиз керак. Ота-оналар қизларининг кимлар билан дугона бўлаётгани, нималар ҳақида орзу қилаётганини қизиқиши, унинг лаёқати, иқтидорини эрталоқ илғаб, аниқ мақсад сари йўналтири билиши зарур. Бироқ айрим оналар лоқайдлиги туфайли қизининг илк ҳиссиётларидан ҳам беҳабар қолаётти. Қизлари билан дилдан суҳбатлашишга вақтлари йўқлигини рўқча қилишади. Аммо... телефонда бўлар-бўлмас мавзуларда соатлаб гаплашиш, турли телесериалларни томоша қилиш, гап-гаштакларга бориш, бозор айланишга сарфлаётган вақтларига ачинашмайди. Ёмон кулол қўлидан яхши кўза чиқмайди, деган мақолда хикмат кўп.

Илгари оналаримиз фарзандларига тарбия беришда хикоя ва ривоятлардан унумли фойдаланишган. Мо-моларимиз эртақ ва дostonларни ёддан билишган. Аммо бугуннинг оналари жажжи қизалоқларни овутиш учун қўлига кўйроқларни ялтироқ ўйинчоқларни тутқазишади. Ёки техника воситаларида андармон қилишади. Шунданми, бола ота-онасидан кўра, мана шундай буюмларга кўпроқ меҳр кўя бошлайди. Ҳатто баъзи ёш оналар алла айтишни билмаганидан бешик ёнига мусиқа кўйиб қўйишганининг гувоҳи бўлганман. Бундай оналар гўдак тарбиясини техникага юклаб қўймайптими? Ёки айримларнинг боғча ёшидаги қизалоқларини қимматбаҳо салонларга олиб бориб, соч-

ларини турмаклаб, бўянтириб кели-шаётганига нима дейсиз?

Малика КАРИМОВА,
Ўнусобод туманидаги 235-
умумтаълим мактабининг дирек-
тор ўринбосари, "Фидокорона
хизматлари учун" ордени соҳиба-
си:

— Ўттиз икки йилдан буён мактабда математика фанидан дарс бераман. Ўқитувчи бўлганим учун қизларимдан дарсларга ҳамиша мактаб формасида боришларини талаб қилардим. Бир кун катта қизим мактабга узунчоқ зирак тақиб келибди. Синфдошларининг аксарияти ҳам шундай ялтироқ тақинчоқларни тақиб олишган. Синф раҳбари билан келишиб, кичик йиғилиш ўтказдик.

Мактабдаги тартиб-қоидаларга барча ўқувчилар риоя қилишлари зарурлигини тушунтирдик. Қизлар зиракларни ечишди. Ўша кун кўпчилик оналар кўнғироқ қилиб, қизим гапимга кулоқ солмаётгани, жуда яхши иш қилибсиз, деб хурсанд бўлишди.

Насиба ЖАЙНАКОВА,
Тошкент шаҳар, Миробод ту-
мани, Қорасув маҳалласи мас-
лаҳатчиси:

— Менимча, қизлар тарбиясини фақат оналарга юклаб қўйиш тўғрисида. Оталар-чи, ўқитувчи-устозлар-чи, ҳаммамиз баб-баравар жавобгармиз. "Оила — маҳалла — таълим муассасаси" ҳамкорлиги худди ана шундай саъй-ҳаракатлар учун ўзига хос даъват десам тўғрроқ бўлади.

Масалан, худудимиздаги 125-умумий ўрта таълим мактабида "Оила — жамиятнинг асосий бўғини" мавзусида давра суҳбати ўтказганимизда ўқувчи қизлар орасида руҳшуносларга "Ота-онам менга эътибор бермайди", "Онам мени тушуниш учун нима қилсам экан?", деб савол берганлари ҳам бўлди. Демак, оналар ва қизлар ўртасидаги меҳр кўпригини мустаҳкамлаш борасида ҳали кўпроқ ишлашимиз зарурлигини ҳис қилдим.

Муқаддас РАЗЗОҚОВА,
Республика Маънавият тарги-
бот марказининг Тошкент шаҳар
Ҳамза тумани бўлими раҳбари:

— Мактаб, коллеж, лицейларда ўқувчи қизларга махсус мактаб формаси жорий қилингани айна мuddао бўлди. Турли тақинчоқлар, ялтир-юлтир зеб-зийнатларга ружу қўйиш ўсмир қизлар маънавиятига салбий таъсир қилиб, уларни билим олишдан чалғитади. Қизларни мактабда-

ги белгиланган тартиб-қоидаларга амал қилишга ўргатиш, кўнғиртириш кўпроқ ота-оналарга ҳам боғлиқ.

Баъзан кўча-кўйда, истироҳат боғларида бир-бирлари билан кучоқлашиб ўтирган йигит-қизларга кўзимиз тушади. Аксариятимиз бепарволарча индамай ўтиб кетаверамиз. Бир пайтлар бувиларимиз ана шундайларни кўриб қолишса, "Қизим, (ёки ўғлим) уят бўлади-я, уят!" деган чиройли танбеҳи бўларди. Шунинг ўзи ҳам тартибга қақришининг ўзига хос бир усули-да.

Шавкат МАНСУРОВ,
Пойтахтимиздаги Мирзо Улуғ-
бек номи маданият ва истироҳат
боғи раҳбари:

— Муқаддас опа, сиз айнан менинг кўнғимдаги гапни айтдингиз. Ўйлаб кўрайлик, ана шу, ўзининг беҳаё қилиқлари билан кўпчилиكنинг гапни келтираётган ёшлар кимининг фарзанди, биримизга қўшни, бошқамизга қариндош, хуллас, бегона эмас-да. Масалан, бу каби хунук манзараларнинг олдини олиш мақсадида боғимиздаги масъул ходимлар мунтазам равишда назорат ишларини олиб боришмоқда. Худудимиз атрофида Тошкент иқтисодиёт ва бизнес, транспорт касб-хунар коллежлари, 18-, 64-умумий ўрта таълим мактаблари бор. Биз Мирзо Улуғбек тумани халқ таълими бўлими ҳамда "Маҳалла" хайрия жамоат фонди билан ҳамкорликда ўтказиладиган тадбирларимизга боғ худудида юрган ёшларни ҳам тақлиф этамиз. Аҳмад Юнакий, Салор, Мирзақалон Исмоилий, "Оқибат" маҳалласининг фаоллари, тажрибали отахону онахонлар ҳам бизга яқиндан кўмак беришяпти.

Севидали адбимиз Абдулла
Қаҳор "Қиз деган ном — чиройли муқова. Унинг ичида қиздан ҳам чиройли мазмун бўлиши, мутлақо ҳеч қанақа мазмун бўлмаслиги ҳам мумкин" деб ёзганида минг қарра ҳақ эди. Қизи бор уйнинг файзу таровати бошқача бўлади, дейди бувиларимиз. Уларни ёмон кўздан асраб-авайлаш, шаънига гард юқитириш учун оилада ҳам, таълим муассасаси ва маҳаллада ҳам барчамиздан бирдек жавобгарлик талаб этилади.

Нигора РАҲМОНОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.

“МИНГЧИНОР” УМИДЛАРИ

“Оила — маҳалла — таълим муассасаси” ҳамкорлиги

Тарбия оиладан бошланар экан, болаларнинг маънавий-ахлоқий ва ҳукукий жиҳатдан илк тушунча, тасаввурларга эга бўлиши ота-онанинг маънавияти ва саводхонлиги даражасига боғлиқдир. Бола онгига бундай тасаввурларни сингдириш, албатта катталардан маълум билим ва кўникмани талаб этади. Шу маънода оилада соғлом маънавий муҳитни яратиш, фарзандларнинг маърифатли, маънавиятли кишилар бўлиб етишишларини таъминлаш, уларнинг касб-хунар эгаллаши, лозим даражада иқтисодий саводхонлиги ошишига эътиборли бўлиш ҳар бир ота-онанинг вазифаси эканини айтиш жоиз. Шу билан бирга, болани мустақил фикрлашга ўргатиш, илк истеъдод куртакларини ривожлантириш учун шароит яратиш, уни турли зарарли иллатларга қарши

кураш руҳида тарбиялаш ҳамда санитария-гигиена, экологик кўникмаларни шакллантиришда оиланинг ўрни бекиёсдир.

Шу билан бирга, оилаларни бир жамоага айнан маҳалла жиғлаштирилади, уларда аҳиллик, ҳамжихатлик, ҳамдардлик ҳис-туйғуларини шакллантирилади, мустаҳкамлайди. Фикримча, маҳалла жамиятнинг тиниқ кўзгусига ўхшайди. Ҳар бир оиланинг ижтимоий-моддий ҳолати, ундаги шарт-шароитларни маҳалла, қўни-қўшни жуда яхши билади, оиланинг яхши-ёмон кунлари ҳам маҳалла аҳли билан ўтади.

Мактабимиз Қуйичирчиқ туманидаги "Мингчинор" маҳалла фуқаролар йиғини худудида жойлашган. Маҳалла раиси Абдурахмон Мухатов, МФЙ маслаҳатчиси

Тўйгул Асилбекова, маҳалла фаоллари Шариф Ўринбоев, Абдусамат Ҳайиткуловлар мактабимизда бўлиб, ўқувчилар давомати, таълим-тарбия сифати юзасидан мунтазам равишда ўрганишлар олиб боришади. Бирор ўқувчининг дарсга қатнашишида сусайиш кузатилса, унинг оиласига бориб, ота-онаси билан суҳбатлашиб, зарур тушунтиришлар бериб, бу ҳолнинг сабаблари ўрганилади ва ўқувчининг давомати яхшиланади.

Ногирон болаларнинг махсус интернетларда таълим олишида ота-оналарнинг иштирокини кенгайтиришга оид, қизларни эрта турмушга узатиш, балоғат ёшига етмай она бўлишининг салбий оқибатлари тўғрисида тарғибот ишларини олиб боришда ҳам ҳамкорлигимиз ижобий нати-

жалар бераёпти.

Мактабда қишлоқ врачлик пункти шифокорлари, участка нозир, посбон, маҳалла фаоллари билан биргаликда "Вояга етмаганлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш", "ОИТС — аср вабоси", "Оилада тиббий маданият тарбияси", "Эрта ҳомилдорлик ва эрта турмушга чиқишнинг зарарлари" каби мавзуларда ташкил этилаётган жонли мулоқотларга ёшлар ва ота-оналар жалб этилмоқда.

Маҳалламизда тузилган "Ораста қизлар давраси" тўғраги аъзолари ўз тенгдошларига ибрат бўлишяпти. Мактаб ва коллежларда ўқиётган қизларни мустақил ҳаётга тайёрлаш борасида мутахассислар иштирокида "Одобинг — зийнатинг", "Рўзгор ўғитлари", "Китоб — келин сарпоси безаги", "Ки-

Ж а р а ё н

йиниш маданияти", "Хушмуомалалик зийнати", "Сўзлашиш маданияти" мавзуларида суҳбатлар қилинмоқда.

Таълим масканимизда ҳар ойнинг муайян кунлари "Мактаб куни", "Ота-оналар куни" деб белгиланган бўлиб, шу кунлари мактаб маъмуриятининг ота-оналар ҳамда "Қамолат" ЁИХ, "Маҳалла" хайрия жамоат фондининг худудий бўлинмалари билан ҳамкорликдаги ишлари муҳокама этилиб борилаяпти.

Қувонарлиси, бу каби ўзаро ҳамжихатлик ёшларимизни маънан ва жисмонан соғлом, одобли, билимдон, юртга садоқатли қилиб вояга етказишимизда ҳаётий аҳамият касб этмоқда.

Динора УРИНБЕКОВА,
Қуйичирчиқ туманида-
ги 31-умумий
ўрта таълим мактаби
директори.
Тошкент вилояти.

Ўзбекистон Давлат санъат ва маданият институти доцентлари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Рустам Абдуллаев ва Насиба Сатторова оилада ҳам, ижодий жараёнда ҳам елкадош, ҳаммаслак. Бир-бирини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб яшаётган бу икки санъаткор эндиликда миллий, мумтоз ашулаларимизнинг ижро усулларини ёшларга етказётган жонкуяр устозлар қаторидан жой олишган.

ЖЎРОВОЗ ЖУФТЛИК

— Мақомларимиз ва миллий кўшиқларимиз устоз ва шоғирдлар ўртасида тилдан-тилга, қалбдан-қалбга кўчиб, неча минг йиллардан буён яшаб келмоқда. Бу соҳадаги аъёнлар бугунги кунда қандай давом этмоқда?

Рустам АБДУЛЛАЕВ:

— Устозларимиз бизга: “Сухбатлашганда секин сўзлаб, куйлаганда шер бўлиб хайқири билиш керак”, деб ўргатишарди. Бунга эришиш учун устоз ҳам, шоғирд ҳам нина билан қудуқ қазигандек меҳнат қилиши керак.

Агар эътибор берган бўлсангиз, кейинги пайтда миллий мақомларимизга эътибор ва қизиқиш ортиб бормоқда. Радио ва телевидениеда аъёнвий кўшиқчилигимиз кенг тарғиб этилмоқда. Натижада ёшларимиз орасида бу санъатга бўлган қизиқиш кучаймоқда. Айни пайтда институтимизда Ўзбекистон халқ ҳофизлари Бекназар Дўстмуродов, Ўлмас Расулов, Жўра Шукуров ва бошқа қўллаб санъат усталари ёшларга аъёнвий ижро усулларини ўргатишмоқда. Бундай сабоқлар талабалар истеъдодини юзага чиқаришда ўзига хос пиллапоз вази-фасини ўтайди.

Насиба САТТОРОВА:

— Мақом йўналишини ўрганишда бошқа соҳалардаги каби китоб ва қўлланмаларнинг ўзи билангина чекланиб бўлмайди. Кўшиқнинг устоз тилидан шоғирдга ўтиши анча мураккаб жараён. Овоз имкониятлари, сўз, нафас, нола ва оҳанглари бири-бирига мос тушиши керак. Бу йўлда оддий хаваскорликдан токи санъаткорлик даражасигача етгунча машаққат билан ишлашга тўғри келади.

— Бу соҳани таллаган ёшларнинг ҳаммаси ҳам ана шундай заҳматларга бардош бера олади, деб ўйлайсизларми?

Н. Сатторова:

— Успенский номидаги ихтисослашган мусика академик лицейида ҳам ёшларга сабоқ бераман. Ўқувчиларим ва талабаларим орасида тиришқоқ йигит-қизлар кўп. Афсуски, меҳнат қилмасам ҳам, бемалол ашула айтавераман, деб енгил фикрлайдиганлари ҳам бор. Аммо ўқиб жараёнида улар ҳар бир нола, ҳар бир оҳанг устида тинимсиз изланмаса, меъерига етказиб ашула айтолмаслигини тушунадилар.

Мақомнинг ичига қириб борганингиз сайин янги-янги жилларнинг, оҳанглари кашф этаверасиз. Ўзбекистон давлат консерваториясида ўқитган кезларимизда ўзбек миллий мақомчили-

санъати дарғалари Фаттоҳон Мамадалиев, Берта Давидова каби улуг устозлардан сабоқ олганмиз. Кейинчалик “Мақомчилар” ансамблида фидойи санъаткорлар билан ишлаш бахтига сазовор бўлдим. Аммо мумтоз

кўшиқларимизнинг ижро усулларини ўрганиб бўлдим, деган санъаткорни учратмадим. Мақом бир умр ўқисангиз ҳам охирига етиб бўлмайдиган китобга ўхшайди.

— Иккинчис қўл йиллардан бери ҳамнафас бўлиб яшаб келяпсизлар. Сизнингча, оилани мустақамлайдиган, аҳиллик ва иноқликни тутиб турадиган ўқ илдиз нима экан?

Р. Абдуллаев:

— Энг аввало, бизнинг ўртамизда азалдан меҳр ва ишонч кучли бўлган. Қайси касбда ишлашидан қатъи назар, агар эр-хотин бир-бирини оддийгина имо-ишорасиданок тушуниб яшасан, бу оилада аҳиллик, тинч-тотувлик ҳукмрон бўлади. Менимча бизлар шундай жуфтликка мансубмиз, деб ҳисоблайман. Асосийси, мен Насибанинг асосий истеъдодини қадрлайман. Меҳнаткаш, ишлаб чарчамайди. Ички дунёси ҳам нихоятда гўзал.

Н. Сатторова:

— Оилада аёл мулоҳазалари ва босиқ бўлиши керак, деган ўғитни болалигимиздан эшитиб, улғайганмиз. Шунга амал қилишга уринаман. Овқат тайёрлаш, уй ишлари, тозалик, кийим-кечаклар, рўзгор ташвишларига улғуришга ҳаракат қиламан. Рустам ака уйда ҳам, ижодий жараёнларда ҳам ҳаммиса менга далда, руҳий мадад берадилар. Катта сахналарга чиқишга, нуфузли халқаро танловларда иштирок этишга ҳаммиса ҳам журъд топавермасдим. 1999 йилда “Шарқ тароналари” халқаро мусика фестивали олдидан ўтказилган танловларда қатнаши-

шимга ҳам Рустам ака туртки берганлар. Натижада ўша йили “Шарқ тароналари”нинг Гран-при соврини менга насиб этди. Худди шу йили муҳтарам Президентимизнинг фармонлари билан “Ўзбекистон Республикасида хизмат

кўрсатган артист” унвонига сазовор бўлдим. 2006 йилда Рустам аканинг меҳнатлари ҳам юксак эътироф этилиб, “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист” унвонига эга бўлдилар. Ижодий муваффақиятларимиз уйимизга байрам кайфиятини олиб қиради. Агар ўн-ўн беш кун рўзгорининг бошқа ташвишлари билан қалғиб қолсак, ҳаёт зерикарликке туюла бошлайди. Шундай пайтда Рустам ака хонадонимизга санъат хавосини олиб кириш учун бирор ижодий янгиликни уюштилади. Дарров жонланиб, иштиёқ билан ишга киришиб кетамиз. Қизим Наврўза Успенский номидаги ихтисослашган мусика академик лицейининг аъёнвий хонандалик йўналишида тахсил олмақда. Яқинда Хоразмда бўлиб ўтган “Ягонасан, муқаддас Ватан” кўрик-танловида совриндор бўлиб қайтди. Рустам аканинг 60 йиллик юбилеи муносабати билан Ўзбекистон Давлат санъат ва маданият институтида “Сайри гулзор” деб номланган ҳисобот концерти бўлиб ўтди. Хозиргача уйимизда мана шу икки байрам руҳи кезиб юрибди.

— Болаларни жамиятнинг етук шахслари этиб тарбиялаш учун ота-оналар нимага эътибор беришлари керак?

Р. Абдуллаев:

— Менимча, бу борада китобларда ёзилмаган қонуниятлар бор. Касбимиз тақозоси туфайли одамлар орасида юрамиз. Айрим хонадонларда меҳмонлар ва фарзандлар олдидан рафиқасига нисбатан беписанд муомала қиладиган кишиларни кўрсам,

Гурунг

кўнглим хира бўлади. Оилада нафақат аёлни, балки эркак кишининг муомаласида ҳам нафосат бўлиши керак.

Отам Мамаражаб Абдуллаев 86 ёшида, онам Ҳожибиби (охиратлари обод бўлсин) 84 ёшида дунёдан ўтишди. Уларнинг бир-бирларига кўрсатган хурмат-эҳтироми, муомала маданияти бизга катта мактаб бўлган. Отам узок йиллар тарих, онам эса она тили ва адабиёти фанидан ўқувчиларга сабоқ беришган. Иккаласи ҳам санъатни юксак қадрлаган одамлар эди. Отам мумтоз ашулаларимизни куйлаганида уйимиз муҳлисларига тўлиб кетарди. Онам эса доира чалиб, халқ кўшиқлари, лапарларини маромига етказиб куйлар, опаларим ўйинга тушиб кетишарди. Ака-укаларим ота-онамиз изидан бориб, ўқитувчилик касбини эгаллашган. Ўйламанки, ҳаётда ўз ўрнимизни топишимизда оиламиздаги ана шу ахиллик муҳитининг таъсири жуда катта бўлган.

Шу ўринда яна бир гапни айтмасам бўлмас, болалар нафақат ота-онасидан, балки ака-опаларидан ҳам ибрат олади. Арслон акам (Оллоҳ раҳмат қилсин) одамлар билан муомала-муносабатларда жуда назокатли эди. Агар даврамизга келиб қўйилса, ҳаммамиз беҳתיёр ўрнимиздан туриб кетардик. Унинг салобати, аёлига, болаларига муносабати бизга катта ибрат бўлган.

Н. Сатторова:

— Отам Парда бобо аъёнвий кўшиқларни маромига етказиб куйлардилар. Хозир сингилларим, ака-укаларим ҳам санъатни қадрлашади. Болалигимдан ана шундай муҳитда ўсиб улғайдим. Энди ўйлаб қарасам, катта ашулар ижросини ўрганиш иштиёқида бўлганим учун бошқа қизларга ўхшаб, турмушга чиқиш, келинчақлик зийнатлари ҳақида орзу ҳам қилмабман. Оилада энг аввало болаларни аниқ мақсад сари йўналтириш, меҳнатга ўргатиш керак экан. Эзгу ният йўлида астойдил интилаверсангиз, ҳаётда ҳамма нарсасига эришаркансиз.

Р. Абдуллаев:

— Насибaxon иккаламиз шу санъат ичида юриб, эл эътирофига эришдик. Бир сўз билан айтганда, оилада ҳам, ижодда ҳам жўровоз бўлиб кам бўлмадик. Қўллаб хорижий давлатларда бўлдик. Аммо иссиқ меҳрли, бағрикенг одамларни, Ўзбекистонимиздек жаннатмонанд ўлкани бошқа жойда учратмадик. Бизнинг бахтимиз мана шу юрда туғилиб, шу ерда умргузаронлик қилаётганимизда. Тинчлик, осойишталигимизга кўз тегмасан. Тонгларни хотиржам кутиб олаётган одамларнинг ҳар қандай эзгу орзулари амалга ошаверади.

Ҳамроҳон МУСУРМОНОВА
сухбатлашди.

ҚОР — бу сўз ҳозирги пайтда бизнинг тилимизда фақат битта маънони, яъни осмондан ёғадиган қор маъносини билдиради. Мажозий сифатларда ҳам айнан шу маънога таянилади. Ўтмишда бизда қаттиқ томизғиси ҳам қор деб айтилган. Икки ҳолда ҳам оқлик маъноси асос бўлган. Аммо, қайси маъно биринчи? Ёғин маъносидаги “қор”ми ёхуд қаттиқ томизғиси маъносидаги “қор”ми? Бу ҳақда аниқ маълумотлар йўқ.

Қолган ишга қор ёғар.

Мақол

Кўча ва томлар қордан оқара бошлаган.

Ойбек

ЮПАТДИ — фалончи пистончини юпатди деган гапда заррача салбий жиҳатни сезмаймиз, аксинча кўнгилга қараш, бировни алқаш, ўзгани эҳтиётлаш маъносидagi яхши жиҳатларни тушуна-миз. Лекин, манбаларнинг гувоҳлик беришича, бу сўзнинг асл мазмуни “алдади”, “бошқа бировга тўнқадди”, “билиб туриб билмасликка олди” деган маъноларни англатар экан.

У Қудратни юпатиш учун деди:

— Жон болам, бекор-га диққат бўлаверма! Мана кўпи кетиб, ози қолибди-ку...

Ҳаким Назир

ЮПИТЕР — қадимги Рим мифологиясида олий маъбуднинг номи “Юпитер” бўлган. Қуёш системасидаги энг катта, қуёшдан узоклиги бўйича бешинчи сайёра — “Юпитер”нинг номи ҳам шундан келиб чиққан. “Юпитер” Шарқда “Муштарий” деб аталган.

Энг кичик заррадан Юпитергача
Ўзинг мураббийсан,
хабар бер, қуёш.
Ғафур Ғуллом
Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

Соғлиғимиз — бойлиғимиз

ҚАНДЛИ ДИАБЕТГА ЧАЛИНМАСЛИК МУМКИН

Республика ихтисослашган эндокринология илмий-амалий тиббиёт марказининг ташкиллий-устулубий бўлим мудир, тиббиёт фанлари номзоди, эндокринолог Дилфуза БЕРДИҚУЛОВА тавсиялари:

— Бугунги кунда қандли диабет касаллиги дунё миқёсида энг жиддий муаммолардан бирига айланиб бормоқда. Чунки ер юзининг барча минтақаларида бу хасталик билан оғриган беморлар сони йилдан-йилга ортмоқда. Мутахассисларнинг таъкидлашича, ер юзида ҳар 10 дақиқада икки нафар киши, ҳар куни эса 200 нафар бола шу хасталикка чалинади. Ҳар йили 4 миллион одам бу дард оқибатида ҳалок бўлади, 700 минг нафари эса кўриш қобилиятини йўқотади.

Қон таркибида глюкозанинг сурункали ортиши бу хасталикнинг асосий белгиси ҳисобланса, организмда инсулин етишмаслиги оқибатида ривожлана бошлайди.

Касаллик ўз вақтида аниқланмаса, қонда қанд миқдори кескин ошиб, диабет комаси юзага келиши мумкин. Доимий равишда қонда қанд миқдори юқори юрган беморларда эса қон-томир касалликлари ривожланади. Бу асоратлар майда томирлар ва кўзда — ретинопатия, буйракларда — нефропатия, йирик томирларда — юрак ишемия касаллиги, мия томирларида — қон айланишининг бузилиши, оёқда — диабет тўпинининг ривожланиши шаклида намоён бўлади.

Мамлакатимизда бу касалликнинг икки тури учрайди. Биринчиси, болаларда, ўсимирлик, ўспиринлик ёшида, семиз бўлмаган беморларда кузатилади. Бундай одамлар организмда ошқозон ости бези бета-ҳужайралари инсулин чиқара олмайди ва уларни даволаш учун глюкозани пасайтириш мақсадида инсулин препаратлари қўлланилади.

Кичик ёшдаги болалар қандли диабетнинг бу тури билан хасталанган бўлса, уни чиниқтириш зарур. Тез-тез шамоллайдиган, иммунитетни паст болалар чиниққан болаларга нисбатан бу хасталикка чалинишга мойилроқ бўлади.

Беморларнинг 80-90 фоизда диабетнинг иккинчи тури учрайди. Асосан 35-40 ёшдан ошган, жуда семириб кетган кишилар бу дардга чалинадилар. Уларда ошқозон ости бета-ҳужайралари инсулиннинг меъёрида ишлаб чиқарса-да, айрим сабабларга кўра, ўз вазифасини бажара олмайди. Шунинг учун глюкоза миқдорини пасайтириш мақсадида шифокор парҳез таомлар истеъмол қилишни, жисмоний ҳаракатларни тавсия этади.

Қандли диабетнинг иккинчи турида касаллик белгилари аста-секин ривожланади. Узоқ вақт давомида беморнинг тинкиси қуриб, тез-тез пешоаб ажратиби туради. Аммо кўпчи-

лик бунга эътибор бермайди. Шу сабабли аксарият ҳолларда хасталик авж олгандагина аниқланади.

Беморлар орасида гестацион диабет билан оғриганлари ҳам учраб туради. Касалликнинг бу тури ҳомиладорлик даврида илк маротаба аниқланган углеводларга турғунликнинг бузилишидан келиб чиқади. Аммо аёл туққанидан сўнг хасталик йўқолиб кетади. Лекин бунга эътиборсиз бўлиш ярамайди. Чунки, ўтмишда ҳомиладорлар диабети билан оғриган ёки глюкоза миқдорида бузилиши бўлган аёллар, тўрт килограммдан ортиқ вазни бола туққанлар. Яқин авлодда қандли диабет касаллиги бўлганлар, аввалги ҳомиладорликда жиддий асоратлар билан ёки ривожланишида туғма нуқсонлари бор бола туққан аёлларда бу хасталик яна ривожланиши мумкин.

Қандли диабетни аниқлаш учун бармоқдан қон олиб, таҳлил қилинади. Соғлом кишиларнинг қони таркибидаги глюкоза наҳор чоғида — 5,5 ммоль/л., овқатлангандан сўнг 2 соат ўтгач, 7,5 ммоль/л. миқдордан ошмайди. Агар наҳорги таҳлил натижасига кўра, глюкоза миқдори икки марта 6,1 ммоль/л. ёки куннинг исталган вақтида олинган қонда глюкоза миқдори 11,1 ммоль/л. га тенг ёки юқори бўлса, қандли диабет ташхиси қўйилади.

Бу касалликка чалинган болалар вояга етгунига қадар кўз, буйрак, юрак, жигар, оёқ, нафас йўлларида хасталик салбий таъсир қилмаган бўлса, бошқалар каби оила қуришлари, фарзандли бўлишлари мумкин. Фақат ҳомиладорлик ва туғруқ жараёнлари эндокринолог ҳамда гинекологнинг қатъий назорати остида ўтиши лозим.

Доимий жисмоний ҳаракатда бўлиш, тўғри овқатланиш, руҳий ва жисмоний зўриқшдан ўзини эҳтиёт қилиш, тана вазнини меъёрида сақлаш, тамаки ва алкогольли маҳсулотларни иложи борица истеъмол қилмай, соғлом турмуш тарзига амал қилиш қандли диабетга чалинишининг олдини олади.

Барно МИРЗААХМЕДОВА
ёзиб олди.

Биласизми?

АТЛАС СОҒЛИҚНИ АСРАЙДИ(МИ?)

Миллий матоларимизнинг энг чиройлиси бўлган атлас ва адрас бугунги кунда ўзининг бетакрор жилваси билан нафақат Марказий Осиё ҳудудиди, балки кўплаб хорижий ўлкалар ҳам анча машхур. Бу матоларни харида қилиш ва ундан тикилган кийимларни авайлаб-асраш-да нималарга эътибор бериш лозим?

Хунарманд Бахтиёр РУСТАМОВ шарҳи:

— Бекасам, банорас, адрас, шойи, хонатлас, гулдор ким-хоб, духоба каби миллий матоларимиз неча асрлардан бери қадрлаб келинаётгани ҳаммага маълум. Ипак матолар орасида энг машхури абри атлас ҳамда хонатлас ҳисобланади. Уларнинг ўзига хослиги шундаки, безак ва гуллар матога эмас, балки ўриш ипига чизилади. Узунлиги 200 метр, эни 40 сантиметр атласни тўқиш учун 3600 та ипак тола бир-бирига уй-ғунлаштирилади. Битта тола узилса ҳам маҳсулот сифатсиз чиқади. Шунинг учун матога янги элемент қўиш анча мушкул. Ипларни "абр" усулида бўяш ҳам катта маҳорат талаб этади. Бу матони тўқиганда ранглар табиий усулда, бўёқ берувчи гиёҳлардан тайёрланади. Шу боис унинг ранглари қоришиб кетмайди. Товланиб туриши учун эса атласга жило берилади. Табиий ипакдан тўқилган энг аёло нави саккиз тепкили хонатлас деб аталади.

Атлас ва адраснинг сифати ундаги ипак сонига қараб белгиланади. Матонинг 1см. квадрат кесиб олиниб ҳисобланганда, 70-85 донагача ипак бўлиши керак.

Ушбу матоларнинг 7000 дан ортиқ тури бўлиб, 45 хил элемент асосида тўқилади. Матога янги элемент қўшилганда унинг номлари ўзгаради. Ҳозирда атлас ва адраснинг "Марғилон", "Наврўз", "Расадхона", "Бибиҳоним", "Ноғора", "Киприк", "Қиролича", "Панжа", "Келинчак", "Қора атлас", "Баҳри қарам", "Чақирим", "Яхуди нусха", "Намозшомгул", "Шахмат", "Қора кўзим" каби турлари мавжуд. Адраснинг — "Чашма", "Тошкент гўзали", қайта ишланган "Бодом", "Ябас", "Сўзана" каби турлари эса табиий бўёқлари ва замонавий ранглари билан хорижликлар ва европаликларга ҳам маъқул бўлмоқда.

Сифатли атлас ҳамда адрас 45 даража ҳароратда ҳам одамни терлатмайди. Уй шароитида ювилганда (хаммасини ҳам уй шароитида ювиб бўлмайди) сифати бузилмайди. Табибларимиз ипак ва нимшойи матодан кийим кийган одамнинг юрак, қон-томирлари фаолияти яхшиланиши, ўпкаси соғлом бўлишини аниқлашган. Ҳавони яхши ўтказгани боис ушбу матолар айниқса, ёзда жуда фойдалидир.

Мустақиллик йилларида юртимизда атлас, адрас тўқувчи хунармандлар учун кенг имкониятлар яратилди ва ҳамюртимиз Фазлиддин Дадажонов XVII асрда мато тўқишда фойдаланилган жараёни қайта тиклади. Бу усулда тўқилган матоларни қайта-қайта ювганда ҳам ранглари ўзгармайди.

Латофат САБДУЛЛАЕВА тайёрлади.

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига таклиф этади:

Тикувчилик — 3 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто — 1-2 ой.
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж — 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).
Торт ва пишириклар — 2 ой.
Олий торт безатиш курси — 1 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 2 ой.
Жаҳон таомлари — 2 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж — 1 ой.
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой (0 дан балансгача).
Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.

Бичиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш — 1 ой.
Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тирноқ, киприк ўстириш ва дипелация — 1 ой.
Қаштачилик — 3 ой (машинкада вышивка). Тўқувчилик — 3 ой.
Инглиз тили — 3 ой, рус тили — 3 ой, турк тили — 3 ой, корейс тили — 3 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Декоратив гул ясаш — 1 ой. Сарпо кути ва саватлар ясаш — 1 ой.
Бисердан гуллар, дарахтлар ясаш — 2 ой.
Карвинг (мева ва сабзавотлардан композиция ясаш) — 3 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой, Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёти билан. Ётоқхона мавжуд.

Ўқишни тугатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзое 1-уй 31-хона. МЎЛЖАЛ: Юнусобод дехқон бозори бош тарафи орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фарғона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МЎЛЖАЛ: Қўйлик кийим бозори рўпарасида. ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99894 678-50-30 (кундузи)

БИР ҲОВУЧ ДУР

Аёлниг чинакам гўзаллиги — унинг феъл-атвори мулоимлигида, аёлниг жозибдорлиги эса — сўзларининг майинлигида.

Ахикар

Болалар ўз оталаридан мерос қилиб оладиган уч афзал нарсаси бор: хушмуомалалик, одоб ва садоқат.

Муҳаммад Зеҳний

Қандай бўлмасин уйланинг. Аёлингиз яхши чиқса, омад сизники, акс ҳолда файласуф бўласиз.

Сукрот

...Салим шангиллаган овоздан уйғониб кетди. Бугун ухлаб қолибди чоғи, аллақачон куёш кўкка қараб бир тирак бўйи кўтарилган, заррин нурлари эса у ётган чорпоёга таралаётган эди.

Дарвозахонада хотини кимгадир бақириб, асабийлашарди.

— Кимсан, қанақа отанг, йўқ, унақа одам яшамайди бу уйда!

У эринибгина ўрнидан туриб, кўйлагини кийди. Хотини дарвозани тарақлатиб ёпиб, қовоқ-тумшугини осилтириб, чорпоё олдида ўтиб кетди.

— Ҳа, ким экан? — Бунча шовқин киммасанг, кўни-кўшни нима дейди? Ўн йилдан бери ақл кирмади сенга.

Зеби унинг гапини эшитмаганга олди, хатто қайрилиб ҳам қарамади, тўғри ошхонага кириб кетди.

Салимга дарвоза тарафдан қиз боланинг овози эшитилгандек бўлган эди. Келган қизиммикан, ўйлади у. Оқшом яхши ухламади ўзи, алаҳсиради шеклли, қандайдир тушунарсиз ҳолатларни туш қўрди. Фақат бир нарса эсида қолди, узокдан келинлик либосидаги қизининг: "Отажон, сизни соғиндим", деган овози эшитилгандек бўлди. Бу не сир-синоат экан, деб ўйлай бошлади.

У ўз оиласи, қизи, ўғлини ташлаб, ҳозирги аёлига илақишиб келганда, яшаш бошқачароқ эди. Енгил-елпи ҳаёт кечириб ўрганган Зеби ўттизга кириб қолган бўлиб, ўтган йиллар ичида уч марта эрга чиқиб, ажралишга ҳам улгурган...

Бир куни Салим бозорга ўз ховлисида етиштирган анорни олиб чиқди. Кун бўйи пашша қўриб ўтирди. Бирорта ҳам харидор сўрамади. Ёнгинасида олма сотаётган Зеби эса унга ҳар замон гап отиб қўярди. Харидор сийрақлашганча, яна унга нигоҳ ташлади.

— Анорингизни сотасизми?

— Агар сиз оламан десангиз, албатта.

— Қўриб турибман. Сиз бечорага қийин бўлди. Ҳозир бозорда ано аранг икки минг бўлса-да, олув йўқ. Минг сўмдан берсангиз мен олиб қоламан.

— Йўқ, кун ботишига ҳали икки соат бор. Сабр қилайлик-чи.

Хуллас, кечгача ҳеч ким унинг анорини сўрамади. Бозор тугаяпти. Нима қилса бўлади. Энди мана шу аёлга ялиниши керакми? Буни уйига қайтиб олиб кетишнинг ўзи қийин.

— Синглим, автобусдан кеч қоляпман, шуни ўзингиз олиб қолинг, — деди Салим.

— Боя минг сўмдан бермадингиз, энди эса беш юз сўмдан оламан.

Салим нима қилишини билмай, бироз ўйлабсираб қолди. Бозорда харидор аллақачон сийрақлашганди.

— Майли, олинг, — деди охири. Зеби яшиқдаги аноларни уёқ-буёқига қаради, қўлига олди, қўйди. Кейин деди:

— Исмингиз ким?

— Салим.

— Салим ака, энди кеч

бўлди, менам уйга қайтаман, шу аноларни ташишда ёрдамлашворинг.

Салим шошилаётган бўлса-да, ўзига хос қарашмаси билан унга термулиб турган аёлининг илтимосини рад этгиси келмади.

Ховлиси бозор ёнида экан. Ичкарида ҳеч ким кўринмади. Салим пешайвонгача яшиқларни кўтариб борганча, аёлдан секин сўради:

— Нима, ёлғиз ўзингиз турасизми, ҳеч ким кўринмаяпти?

Жувон жилмайди-да:

— Ҳеч кимим йўқ, ота-онам ўтиб кетишган. Шу каталакдек уй ҳам биринчи эримдан мерос қолган менга. Болаларим бобосиникида...

Шу-шу бўлди-ю, Салим Зеби билан тил топишиб кет-

Уларни синчковлик билан қузатиб турган Зеби бир маҳал тутаклиб кетди ва Салимга бақира кетди:

— Вой, ҳалиям ажрашма-гандингизми? Нега мени шу пайтгача лақиллатиб юрибсиз, мен энди одамлар олдида ким деган одам бўлдим?! — дея додлай кетди. Бир зумда атрофни оломон ўраб олди. Бу қутилмаган ҳолатни кўрган Дилбар ҳам нима дейишиниям билмай қотиб қолди. Салим бўлса хотинини етаклаб: "Мен бугун кечқурун уйга борай, сенга ҳаммасини тушунтираман", дея каловланди.

Ўша куни оқшом уйига кириб келган Салим ўзини оқлаш учун минг хил бахоналарни тўқиди. Хатто ўша аёлдан жуда катта қарз бўлиб

лон қилишарди. Шу орада бир неча марта юраги санчиб ётиб қолганида хотини зўрга «Тез ёрдам» чақирди. Касалхонада ўн кун ётган бўлса, бир мартаям ортидан ҳеч ким сўраб келмади. Ҳамхоналари олдида мулзам бўлган Салим бир четга чиқиб, кўп ўйлайдиган, афсус қиладиган бўлди. Агар куч-қувватдан қолса, ҳеч кимга керак эмаслигини тушуниб етди.

Хотини ошхонадан чиқиб келиши билан унинг йўлини тўсди.

— Ким сўраб келган экан, деб мен сендан сўрадим, нега индамайсан?

— Ким бўларди, бир қиз менинг дадам Салим акани айтиб қўйинг, деганига уришиб бердим. Ўн йилдан бери биров сизни сўраб келгани йўқ эди-ку!

Салим лом-лим демай, нонуштага ҳам қарамади, бозорга я кирмади. Кийиниб кўчага чиқиб кетди.

"Демак, қизим сўраб келган, — йўга толди у. — Бу ерни қандай топган экан, ёки пул-мул керак бўлди-микан? Йўғе, ростдан

ҳам ўн йилдан бери улар ҳеч нарса сўрашмади-ку. Хатто суддаям собиқ хотини болалар учун алимент талаб қилмади".

У шундай ҳаёллар билан бозор олдидаги бекатга келди. Мақсади, қишлоқдан бирорта яқинроқ одамни қўриб қолса, оиласи, фарзандлари тақдири ҳақида сўраб-суриштирмоқчи эди. Аксига олиб бирор таниш ҳам учрамади. Икки соатча кутди. Қўшни қишлоқда яшайдиган одамлардан бирини қўриб қолувди, у эртага қизининг тўйи бўлаётгани, нима, сен эшитмадингми, деди.

Бекатдан аста-секин бозор томон юрди. Бозор дарвозаси олдида бироз ўзига келиб, ичкарига кирсамми, Зеби келгандир деб ўйлади. Сўнг бирдан қўл силтаб: икки томонидаги гуллар қийғос очилиб турган майдонча тарафга қараб юрди. Йўл ёқасидаги бетон тўсик устига ўтириб, атрофга тикилди.

"Ҳа, демак, қизим турмушга чиқаётган экан-да. Балки мени тўйга айтиш учун излаб келгандир. Эҳ, худойим, мени, роса насиҳат қилишди, уни ўз оиласига қайтаришга уришишди. Лекин у маҳаллари Салимнинг кўзи қўр, қулоқлари кар — Зеби билан айшират суриб яшаётган эди.

Лекин... Зеби билан ўн йилдан бери бирга яшашга ҳам фарзанд қўришмади. Энг ёмони, бир умр бозор тарбиясини олган аёлининг аллақачон бўйи етиб қолган икки ўғли қунора уйга келиб: "Сен биз-га ўғайсан, йўқол", деб тўпо-

Тўқилмаган ҳикоя

япсан ўзи, ўн йилдан бери бир бурда нон бермаган болаларингга қайси юзинг билан отангизман, дейсан? Улар сени ҳеч қачон кечирмайди. Аммо... Эгилган бошни қилич кесмайди, дейдилар, минг бора тавба қилиб, кечиримасам ҳам қизимга ота бўлиб: "Бахтли бўлгин", деб оқ фотиҳа беришим шарт. Йўқ, барибир бораман.

Эрталаб вақтли ўрнидан туриб, кўчага останаётганида Зеби саволга тутди:

— Тинчликми, кечадан бери безовтасиз, бозорга ям ўтмадингиз?

— Ўзим, шундай, бир зарил иш чиқиб қолди, шунга ўтиб келаман...

Мужмал жавобни эшитган хотини ортидан "Бировнинг эри эл бўлармиди, билганингни қил!" деганча эшикни қарсиллатиб ёпиб олди.

Ўзи тугилиб ўсган қишлоққа қатнайдиغان "Дамас" ёнига келди. Қараса, бир-иккига ўзидан сал катта ва кичик одамлар ўтирган экан. Уларнинг олдидаги боришга юзи чидамади. Сал берироқда тўхтаб турган "Жигули"га қараб юрди. Олд томон эшигини очиб ҳайдовчининг ёнига ўтирди. Сўнг борадиган манзилни тушунтирди.

Қадрдон кўчасига бурилаётганида ҳайдовчидан машинани тўхтатишни сўради. Ҳаммаёқни мусиқа садолари тутган, бир тарафда эса ёр-ёранграётган эди. Қўзларига тўлган ёшни секин артиб олди-да, шахдам қадамлар билан бола-бақралар, хотин-халаж тўла ховлига кириб борди. Энди келинни қувоникига кузатишга ҳозирлик қўрилаётган экан. Дарвоза олдида тўхтаган олпоқ "Нексия"нинг икки эшиги ҳам очиб қўйилган. Ичкаридан келинни чиқишига ҳамма интизор эди.

Салимга ғойибдан қандайдир бир куч келди. Одамларни у ёқ-бу ёққа суриб, олдинга қараб юриб эмас, югуриб интилди. Ховлидан чиқмасдан оқ қизи олдида боришини, кечирим сўрашни, унга бахт тилашни истади. У отилиб дарвозадан ичкари кириши билан дарвозахонанинг бошида келин либосидаги қизи оёқ тирагандек тўхтаб қолди.

Салимга узокдан кўзи тушган қишлоқ қайвониси бор овозда ҳайқирди.

— Хой, одамлар, қани, келинни отасига йўл очинг, бир чиройли дуо берсин қизига!

Ҳала-говур бирданига тинчиди. Қизи томон ҳаллослаб чоғи келаётган Салимни кўрганларнинг овози чиқмасди.

— Отажон! — қизи бошини эгганча ҳўнгарб йиғлаб юборди. Сўнг ўзини отасининг қучоғига олди...

— Мени кечир, қизгана. Сенга Оллоҳдан бахт-саодат тилайман, — дея олди Салим...

Қутилмаган сонияда рўй берган бу ғалати ҳолатни қузатиб турганларнинг деярли ҳаммаси кўз ёшларини тиёлмади...

Салоҳиддин
ИСОМИДДИНОВ.
Қашқадарь вилояти.

ОРТГА ЙЎЛ БОР (ЙЎҚ?)!

“ОБ-ҲАВОЛАР ҚАЛАЙ?”

Ким биландир сўзлашиб турган вақтимиз гап топилмай қолса, кўп ҳолларда об-ҳаводан сўз очамиз. “Бугун кун жуда исидими-а?” ёки аксинча... Нахот, шу ҳолатнинг ҳам сирли жиҳатлари кўп?..

Қадимда об-ҳавони одамлар Тангрининг неъматли ёки ғазаби, деб тушунишган. Бу тушунча ҳозирги кунгача ҳам сақланиб қолган. Кейин аста-секинлик билан одамзод табиат ҳодисаларини ўрганиб, бу соҳада илмий кашфиётлар қилган-у, барибир яратувчининг кудратига қойил қолган. Ломоносов шундай деган эди: “Эртанинг об-ҳавосини аниқ айта олганимизда эди, Яратгандан бошқа нарсани сўрамаган бўлардик”.

Бугун ҳам об-ҳавони олдиндан баён этиш соҳаси кўпчилик учун қизиқ. Уларни “синоптиклар” деймиз. Авваллари эса Инжил китобининг етук билимдонларини шу ном билан аташган. Лук, Марк, Матфей ва Иоанн ўз даврининг илоҳий синоптиклари бўлган экан. Ўтмишда эмас, балки ҳозирда ҳам об-ҳаво билан боғлиқ сирли ҳодисалар, қизиқарли воқеалар бўлиб туради. Академик Вавилов ҳозирги даврнинг учта йирик, долзарб муаммоси бор дейди. Биринчиси – саратон касаллигига шифо. Иккинчиси – термоядро реакциясини тўлиқ назорат қила олиш ва учинчиси – об-ҳавони аниқ айтиб бериш.

Амстердам шаҳрида ҳаво доим очик бўлади ва бу сайр учун ажойиб шароит. Аммо... Нима учундир шаҳардаги ҳар бир кўприкнинг бурчагига махсус қармоқлар илиб қўйилган. Қизиги, қармоқлар балиқ учун эмас, балки шляпа тутиш учун. Чунки сайрга чиққан кишининг бошидаги шляпасини кўприк устида енгил шамол учуриб кетиш хавфи у ерда кўпроқ экан. Баҳор ва кузни-ку гапирманг. Ҳамма нарсаси бўлиши мумкин. Бу нафақат оддий саёҳатчи учун балки синоптиклар учун ҳам бир дунё муаммо.

Сан-Франциско радиоси ҳар кунги об-ҳавони эълон қилишда доимо қандайдир математик ҳисобни ишлатар экан. Масалан, эртага ёмғир ёғиши еттига уч. Ёки қор ёғиши саккизга икки. Улардан нима учун бундай мужмал гапирасиз, деб сўрашганида, шундай жавоб берибдилар: “Бизда 10 та синоптик бор. Эртага 10 дан еттита ёмғир ёғади, деса қолган учтаси ёғмайди, деб тахмин қилишади. Шунга биз радио орқали эълон қиламиз”.

Шу ўринда Марк Твеннинг бу борадаги фикрини келтириб ўтмоқчимиз: “Ҳамма об-ҳаво ҳақида гапирди. Аммо ҳеч ким уни барибир ўзгартира олмайди”. Ҳа, об-ҳавонинг авзойини аниқ айтиш мушкул, бироқ яхши ният қилиш қўлимиздан келади: “Бошингиз узра доим “омад кўёши” чарақласин!”

Наргиза СИДДИҚОВА
тайёрлади.

РИШТА УЗИЛМАДИ

Тошкент шаҳрида яшовчи Мирзааҳмад ака кўнғироқ қилиб, саккиз ой илгари “Бахтли бўлинг” руқни орқали Тошкент вилоятида яшовчи Гулмира исмли аёл билан танишиб, оила қурганини, аммо у, ўғлим ёлғиз қоляпти, деган баҳона билан турмушга енгил қараётганини айтди.

— Гулмирахон уйимизга келгач, хонадонимизга анча файз кирган эди. У келиним билан тез тил топишиб кетди. Невараларим ҳам бегонасирамай қабул қилишди, — дейди у. — Тўй-маъракаларга мен билан

бирга бориб, қариндошларим, қандашларим билан танишди. Икки ой бахтли ва осуда ҳаёт кечирдик. Бир куни ўғлидан хабар олгани кетиб, қайтиб келмади. Хавотирланиб, хабар олгани борсам, “Болам менсиз қийналиб қоляпти, уйлантирганимдан сўнг сиз билан бирга яшасак, унчага ҳафтада бир бориб келсам, нима дейсиз”, деса бўладими. Хуллас, ўғил-қизларим ва маҳалла-қўй олдида уятга қолдим.

Шундан сўнг Гулмира опага кўнғироқ қилиб, муро-сага келишларини илтимос қилдик. Куни кеча эса Мирзааҳмад ака бизга кўнғироқ қилиб, она-бизга бутунлай кўчириб келганини қувониб айтди...

ЎҚИГАН БИЛАН УҚМАГАН ЭКАН

...Саккизинчи синфда ўқиётганимда дадам оғир хасталикка чалиниб, тўшакка михланиб қолгач, рўзгорнинг барча юмуш-ташвиши онамининг зиммасига тушган эди. Синглимга бувим раҳматли қарарди. Орадан кўп вақт ўтмай, дадам қазо қилди. Онам ҳамшира бўлиб ишлар, туну кун тиним билганини эслолмайман. Ниҳоят, институтда ўқиб юрган кезларим аям билан бувим келин излашга тушишди. Мен эса ёшлигимдан ўқиган қизларга ҳавас қилганим учун, улардан имкони борича институтни битирганлар орасидан келин топишларини илтимос қилдим. Қолаверса, кишлоғимиздаям дипломли қизларни келин қилишга ҳамма ҳавасманд эди. Ниятим ҳолис экан, олий маълумотли қиз билан турмуш қурдим. Бу пайтга келиб онам бечорага ҳам кўп йиллик заҳматлар ўз таъсирини ўтказиб, анча толиқиб қолган, келиним оила юмушларини энди ўзи эплайди, деб хотиржам эди. Лекин хотиним уч-тўрт ойча рисоладагидек рўзгорга қарашди-ю, қизим туғилгач, умуман феъл-атвори ўзгарди қолди. Онам бўлса, “Қўй, болам, ҳали ёш-да, ўрганиб кетади, ўзим ёрдам бераман” дея яна унинг ёнини оларди. Барибир ўзгармади, аксинча, турли бахоналар тўқиб, мени онамга, онамни менга қарши қўйиб жанжал чиқараверди. Бу ҳам камлик қилгандек, онасига гап ташиди, тўхмат қилишгача етди, баъзан бир аразласа, икки оилаб кетиб қоладиган одат чиқарди. Охири сабр косам тугади ва судга ариза бериб, қонуний ажралишга мажбур бўлдим.

Ўзим шу йил магистратурани тамомлайман. Амма-ҳолаларим яна менга ўқиган келин излашпти. Ҳозир ўйланиб турибман. Аслида оқила, ақлли ва сариштали аёл бўлиш учун ўқиш шарт эмас экан, ҳамма гап уқувда, маданиятда экан. 25 ёшгача бўлган, ҳаётнинг ачиқ-чучугини татиган қизлар бўлса уйланиш ниятидаман.

ОТАБЕК,
Жиззах вилояти.

ДУГОНАМ ХИЁНАТ ҚИЛДИ

Талабалик даврларимда фароналик Ўқтам исмли йигит менда кўнгли борлигини, университетни тугатганимиздан сўнг совчи юбориб, уйланмоқчи эканини билдирди. Ўша кезларда ҳамма қизлар каби мен ҳам оила қуриш, бир хонадоннинг гулдек келини бўлиш ҳақидаги ширин хаёлларга берилардим. Аммо ҳаётнинг қутилмаган синовлари кўп экан. Ўқишни тугатишимизга уч ой қолганида мен автоҳалокатга учраб, ўнг оёғимнинг суяги синиб, анча вақт тўшакда ётиб қолдим. Бу хабарни эшитган заҳоти Ўқтам кўринмай кетди. Кейин эшитдим, у курсдош дугонамага уйланибди. Ҳаётнинг бу зарбаси ахволимни янада оғирлаштирди. Онам ва сингилларимнинг ёрдами билан оёққа туриб, соғлигимни тикладим. Жароҳатим бутунлай битиб, дардни кўрмагандай бўлиб кетдим. Ишга жойлашиб, тўплаган маблағимга уй олдим. Санъатга қизиқаман, ўзим қўшиқлар айтиб тураман. Ҳозирда турман халқ ижодиёти марказида ишлайман. Ёшим 30 да. 35 ёшгача бўлган, касб-хунари тайин, садоқатли инсон бўлса, турмушга чиқмоқчиман.

ГУЛШАН,
Қашқадарё вилояти.

ЖИЯНЛАРИМ УЗАТИЛСА...

Мастура опамнинг беш қизи бор. Иккитасини узатиб, неварали бўлди. Аммо Наргиза, Соҳиба ва Ҳилоланинг бахти очилмай турибди. Опам жуда ювош, бировнинг кўнглига озор беришни истамайдиган камсукум аёл. Тўнғич қизи Сарварага ён қўшниси совчи қўйганида поччам (жойи жаннатда бўлсин) рози бўлмаганди. Жиянларимни сўраб келган совчиларга ана шу аёл, “Бу оила назардан қолган, қизлари сил касалини юктириб олган”, деб гап тарқатибди. Шундан буён опамнинг эшигидан совчиларнинг қадами узилди. Қисматни қарангки, ўтган йили ўша аёл кўкрак беги саратони касаллиги билан оламдан ўтди...

Тўнғич жияним Наргиза 39 ёшда, тикувчилик цехида ишлайди. 37 ёшли Соҳиба касб-хунар коллежиде котиба. Ҳилола эса 29 ёшда, алоқа ходими бўлиб ишлайди. Уларнинг ҳаммаси ақлли-хушли, бир оилани гуллаштишга қодир.

МАЪМУРА,
Сурхондарё вилояти.

ЁШ ХОТИННИНГ ҒАВҒОСИ

Ёшим 63 да. Қозоқ миллатига мансубман. Аёлим қазо қилганига тўққиз йил бўлди. Беш нафар фарзандимнинг барчасини уйли-жойли қилдим. Опаларим энди сенга ҳам бир танмахрам керак, деб турмуши бузилган, ўзимдан анча ёш аёлга уйлантиришди. Тўғриси-ни айтсам, хотиним келиним билан келишолмагач, туман марказидан тўрт хонали уй олиб, кўчиб ўтдик. Шундан кейин ҳам у хотиржам яшамади. Уйни ўзининг номига ўтказиб беришимни талаб қилавергач, кўнглимга шубҳа оралади. Бу орада қандли диабет хасталиги билан оғриб қолдим. Шифокор парҳез таомлар истеъмол қилишимни маслаҳат берди. Ёш хотиним эса мени парвариш қилишдан бош тортди. Хуллас, турмушимиз бўлмади, ажрашдик. Неварам Умиджон билан бирга яшаётгандик, яқинда у ҳам ҳарбий хизматга кетди. Фарзандларим тез-тез хабар олиб туришади. Лекин аёл кишининг ўрни бўлак экан. Шу боис сизларга мурожаат қилишга мажбур бўлдим. 55-60 ёшга кирган бир меҳрибон аёл бўлса, хабар берсангиз.

ТАЛҒАТ,
Тошкент вилояти.

КЕНЖАТОЙИМ ТЕНГИНИ ТОПСИН

— Келиноийнгиз билан икки ўғил, икки қизни вояга етказдик. Учтаси оилали, ўзларидан тинган. Нима десам экан, фақат шу кенжа қизим ҳам тенгини топиб кетса, кўнглим хотиржам бўлармиди, — дейди таҳририятимизга мурожаат этган Комил ака. — Нозиманинг ёши 27 да, олий маълумотли. Ҳисобчи бўлиб ишлайди. Оғир-вазмин, сариштали. Газетанинг шу йил 9 апрелдаги 14-сонида “Бахтли бўлинг” руқни остида берилган “Алданган онам-” номли мақола муаллифи самарқандлик Ботир исмли йигит “Ўғлимдан оналик меҳрини аямайдиган қиз ёки аёл бўлса, уйландим”, деб ёзган экан. Мумкин бўлса, Ботиржоннинг онаси билан гаплашиб кўрсак...

Қизининг бахтини кўзлаб таҳририятга келган Комил ака ҳамда Мухтарама опаларга Ботиржоннинг телефон рақамини бериб, яхши хабар эшитиш ниятида хайрлашдик.

ТИЛ БИЛГАНГА...

Таклиф

Бугунги кунда мамлакатимиздаги барча таълим муассасаларида чет тилларини ўргатиш борасида тизимли ишлар олиб борилаётгани биз ёшларни жуда қувонтирмоқда. Мутахассисларнинг айтишича, қулай шароит ва муҳит яратилса, ҳар қандай одам икки-уч ой ичида бемалол бирорта хориж тилини ўзлаштириши мумкин экан. Яқинда чет элга малака оширишга отланган бир танишим уч ойда мукамал бўлмаса-да, хорижда яшаб суҳбатлашиш даражасида инглиз тилини ўрганиб олди.

Замонавий психология фанида таъкидланишича, иккинчи тилини ўрганиш жараёнида миянинг нутқий равлонлики таъминловчи қисми янада ривожланар, хорижий тилни ўрганиш инсоннинг ўзига бўлган ишончни янада мустаҳкамлар экан. Қолаверса, тил билиш даромаднинг кўпайтириши ҳам ҳеч кимга сир эмас. Буюк Британиянинг шимолий-ғарбда истиқомат қилувчилар она тилидан ташқари яна битта тилни билишса, йилига 3000 фунт стерлингдан ортиқ маош олишаркан. "Сундай Лист" нашрида дунёнинг энг бой одамлари рўйхатини чоп эттирган Филипп Бересфорднинг тадқиқотига кўра, чет тилини билиш, бир йиллик

фаолият давомида ғарблиқларга ўртача 145000 фунт даромад келтирар экан.

Бугун таълим муассасаларида таҳсил олаётган ёшларнинг аксарияти катта иштиёқ билан хорижий тилларни ўрга-

нишга интилишмоқда. Талаба ва ўқувчилар ўртасида тил ўрганишга қизиқишнинг ортиши эса мана шу соҳага ихтисослашган баъзи ўқув курсларининг ҳамёнига фойда келтираётгани ҳам бор гап. Тил ўрганишга бел болаган айрим тенгдошларим ўқув курсларига пул тўлаб, етарли даражага эриша олмаётганига ҳам гувоҳ бўламиз. Тўғри, беш қўл баробар бўлма-

ганидек, бу борада муваффақиятга эришаётган ўқув курслари ҳам йўқ эмас. Бундай ўқув масканларида сабоқ бериш тизими замонавий педагогик усуллар билан уйғунлиқда олиб борилгани боис яхши самара бермоқда. Аммо уларда белгиланган тўлов нархлари жуда қиммат. Шу боис бундай масканларда тил ўрганишга ҳар қандай талабанинг ҳам қурби етмавди. Тўлов нархи арзонроқ ўқув курсларида эса дарсларнинг ташкил этилиши ўрганувчини қониқтирмайди. Натижада арзонига "учган" талаба ёки ўқувчи ҳам пулига, ҳам вақтига қуйиб қолмоқда.

Тўғри, мактабларда, коллеж ва лицейларда чет тилини ўргатиш тўғрари ташкил этилган. Аммо, уларнинг фаолияти ҳар доим ҳам кўнгилдагидек натижа бермапти. Шу боис, истардики, ҳар бир олий ўқув юрти, таълим муассасаси қошида замон талабларига жавоб бера оладиган, тўлов нархлари ўқувчи ва талабаларни бирдек қаноатлантирадиган махсус тил ўргатишга ихтисослашган курслар ташкил қилиниб, унга етук мутахассислар жалб этилса, фойдадан холи бўлмасди.

Мухайё МИРЗААХМЕДОВА,
ЎзМУ талабаси.

АУДИО, ВИДЕО ВА ФОТО ҚУРИЛМАЛАР

улардан нотариал
ҳаракатлар жараёнида
фойдаланилади

Нотариал ҳаракатлар амалга оширилишида видео қурилмалардан фойдаланиш мумкинми?

С. Оқилов.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2010 йил 30 мартда тасдиқланган "Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисида"ги Йўриқноманинг 35-бандида белгиланишича: "Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга оширишда аудио, видео ва фото қурилмалардан фойдаланишлари мумкин. Нотариал ҳаракатларни амалга ошириш учун мурожаат қилган шахслар бу ҳақда оғохлантирилади".

Саволга Қуйичирчқ туман
ДНИ нотариуси
Режавали СОТИБОЛДИЕВ
жавоб берди.

НОТАРИУС ҚАНДАЙ АНИҚЛАЙДИ?

Нотариал ҳаракатлар амалга оширилиши учун фуқароларнинг муомалага лаёқати нотариус қандай йўсинда аниқлайди, бу ҳақда тиббий маълумотнома зарур бўлиб қолмайдими?

Х. Жалилова.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2010 йил 30

март куни тасдиқланган "Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисида"ги Йўриқнома"нинг 12-бандига мувофиқ: "Битимлар тасдиқлаб берилаётганида уларда иштирок этаётган фуқароларнинг муомала лаёқати белгиланган тартибда аниқланган ва юридик шахсларнинг ҳуқуқ лаёқати текширилади. Битим вакил

МАЖБУРИЯТЛАРИГА ЎЗИ ЖАВОБГАР

Вояга етмаган шахсни қандай ҳолатларда тўла муомалага лаёқатли, деб топиш мумкин?

О. САЛИМОВ,
Каттакўрғон тумани.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 28-моддасига асосан:

"Ун олти ёшга тўлган вояга етмаган шахс меҳнат шартнома-си бўйича ишлаётган бўлса ёки ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёхуд ҳомийсининг розилигига биноан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган бўлса, у тўла муомалага лаёқатли деб эълон қилиниши мумкин.

Вояга етмаган шахсни тўла муомалага лаёқатли деб эълон қилиш (эмансипация) ота-онанинг, фарзандликка олувчиларнинг ёки ҳомийнинг розилиги билан васийлик ва ҳомийлик органининг қарорига мувофиқ ёхуд, бундай розилик бўлмаган тақдирда, суднинг қарори билан амалга оширилади.

Ота-она, фарзандликка олувчилар ва ҳомий эмансипация қилинган вояга етмаганнинг мажбуриятлари бўйича, хусусан, у етказган зарар оқибатида келиб чиққан мажбуриятлар бўйича жавобгар бўлмайди.

Саволга Каттакўрғон туманидаги 2-сон
ДНИ нотариуси
Раҳимжон САПАРОВ жавоб берди.

томонидан тузилган тақдирда унинг ваколати ҳам текширилади.

Нотариус томонидан фуқароларнинг муомала лаёқати улар билан шахсий мулоқот давомида аниқланади."

Саволга Самарқанд шаҳар
4-сон ДНИ нотариуси
Феруза ИСЛОМОВА
жавоб берди.

СПОРТ...СПОРТ...СПОРТ...

ОҚГУЛ – БОШ СОВРИН СОҲИБИ

Бухоро шахрида теннис бўйича Халқаро теннис федерацияси – ITF мусобақалари тақвимида кирувчи халқаро турнир бўлиб ўтди. Ушбу нуфузли мусобақада юртдошларимиз билан бирга Грузия, Россия, Туркия, Украина, Қирғизистон каби давлатлардан келган ракетка усталари голиблик учун куч синашди.

Таърибли теннисчимиз Оқгул Омонмуродова яқкалик баҳсларида қирғизистонлик Алина Лазарева, туркиялик Басак Эройдин, россиялик Екатерина Яшина, ярим финалда иккинчи рақамда сараланган яна бир ҳамюртимиз Сабина Шариповани енгиб, финалга чиқди.

Хал қилувчи баҳсда Оқгул украиналик Вероника Капшай устидан 6:3, 7:5 ҳисобида ғалаба қозониб, турнирнинг бош совринини қўлга киритди.

Турнирнинг жуфтлиқ баҳслари ҳамюртимиз Сабина Шарипова ва украиналик Вероника Капшай ғалабаси билан якунланди.

ВИТАЛИЙ ДЕНИСОВ КУЧЛИЛАР САФИДА

Москванинг «Локомотив» клубида тўп сураётган Ўзбекистон миллий терма жамоаси ҳимоячиси Виталий Денисов, клуб расмий сайти орқали ўтказилган мухлислар сўровида мавсумнинг энг яхши футболчилари орасида 3-ўринда қайд этилди.

Ўтказилган сўров якунларига кўра, Денисов умумий 12,3 фоиз овоз тўплаб Александр Самедов ва Ведран Чорлуқадан ортада қолиб, умумий рўйхатда учинчи ўринни эгаллади.

Таъкидлаш жоиз, мавсум якунига кўра, Россия Премьер-Лигаси баҳсларида бронза медалларни қўлга киритган Москва «темирўлчилари» сафида ишончли ўйин намойиш этган Денисов, бунгача икки маротаба ойнинг энг яхши футболчиси сўровида биринчи ўринни эгаллаган эди. Денисов, шунингдек, Россия Премьер-Лигасида тўп сураётган ҳимоячилар орасида гол+пас тизимида энг яхши натижа кўрсатган.

ДМИТРИЙ ЯНА ЧЕМПИОН

Россиялик боксчи Дмитрий Чудинов даниялик Патрик Нильсен билан WBA йўналишида 72,6 кг. гача бўлган вазнда чемпионлик жангини ўтказди.

Ушбу 12 раундлик жангда Дмитрий рақибини очколар ҳисобида мағлубиятга учратиб, чемпионлик камарини ўзида сақлаб қолди. Нильсен эса фаолиятидаги биринчи мағлубиятини тан олишга мажбур бўлди. Чудиновнинг навбатдаги рақибни қозонистонлик боксчи Геннадий Головкин бўлиши мумкин.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

Муассасалар: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, «Болалар ва oilаларни қўлаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия фонди

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмуни учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти – 15:00. Босишга топширилди – 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

9 772010 760007

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Дилором
МАТКАРИМОВА

Саҳифаловчи — Илҳом ЖУМАНОВ

Мусахҳиллар — Саидғани САЙДАЛИМОВ,
Мадина АЛЛАБЕРГАНОВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 100000. Амир Темури кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 637. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади – 9629. Баҳоиси келишилган нархда.

ОБУНА ИНДЕКСИ – 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20

Котибият: 233-04-35, 234-76-08

Мухбирлар: 233-04-50

«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

123 5